

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/1/2018
Identifikačné číslo spisu:	1112229399
Dátum vydania rozhodnutia:	30.01.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1112229399.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Q. W., bývajúceho v J., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou so sídlom v Pezinku, Malacká 2/B, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie 13, o zaplatenie 8 998,39 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 11 C 216/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. júla 2017 sp. zn. 8 Co 127/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V („súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. októbra 2013 č. k. 11 C 216/2012-74 žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanej domáhal zaplatenia 8 998,39 € spolu s úrokom z omeškania 8,75 % ročne od 4. septembra 2012 do zaplatenia, zamietol z dôvodu, že dôkazné bremeno preukázania existencie základných predpokladov pre vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z.z. žalobca neuniesol, uplatnený nárok na náhradu škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme preto z uvedeného dôvodu považoval za nedôvodný.
2. Krajský súd v Bratislave („odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 18. júla 2017 sp. zn. 8 Co 127/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]; zároveň vyslovil, že žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, pričom na zdôraznenie správnosti uviedol ďalšie dôvody a vysporiadal sa s podstatnými tvrdeniami žalobcu o porušení procesných predpisov súdom prvej inštancie.
3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ CSP, keďže podľa jeho názoru súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobca vyčítal konajúcim súdom, že nebol riadne upovedomený o postúpení veci Okresnému súde Bratislava V, ani nebol riadne poučený o možnosti namietať postúpenie veci a dosiahnuť tak, že o vecnej a miestnej príslušnosti by rozhodol nadriadený Krajský súd

v Bratislave. Tvrdí, že Okresný súd Bratislava V konal a rozhodoval ako nie kompetentný súd, teda nie ako zákonný súd, v dôsledku čoho bolo porušené jeho právo na nestranný súd a na zákonného sudcu. Vytýka odvolaciemu súdu, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku mu neoznámil aj elektronickými prostriedkami a ďalej, že si dôsledne neosvojil platné ustanovenia Civilného sporového poriadku a zákona č. 514/2000 Z.z., čo malo za následok nezákonnosť a protiústavnosť jeho konania s prvkami tendenčnosti a svojvôle a ním vydaný rozsudok je arbitrárne odôvodnený. Z uvedeného dôvodu žiadal napadnutý rozsudok ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prevej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 viackrát (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Tejto mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

10. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP teda z vady spočívajúcej v tom, že súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa § 431 ods. 2 CSP preto žalobca bol povinný dovolací dôvod vymedziť tak, že mal uviesť, v čom spočíva ním vytýkaná vada.

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu

zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

14. Podstatná námietka dovolateľa v tvrdenom zásahu do jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie ako vady podľa § 420 písm. f/ CSP spočíva v tom, že okolnosťami navodenými postupom Okresného súdu Bratislava I a následne aj postupom Okresného súdu Bratislava V o vecnej a miestnej príslušnosti nerozhodoval nadriadený Krajský súd v Bratislave, Okresný súd Bratislava V nebol kompetentný v jeho veci konať a rozhodovať, preto ním vydaný rozsudok odporuje požiadavke na spravodlivé konanie.

15. Túto vadu konania podľa dovolacieho súdu žalobca tvrdí neopodstatnene. Miestna príslušnosť určuje, ktorý vecne príslušný súd toho istého druhu má povinnosť vo veci konať a rozhodnúť. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývajúcej z ustanovenia § 105 ods. 1 O.s.p. sa súdu podľa stavu k dátumu začatia konania ukladala povinnosť zaoberať sa miestnou príslušnosťou iba z pohľadu, či sa na danú vec nevzťahuje niektorý z dôvodov výlučnej príslušnosti stanovenej v § 88 a či žalobca nevystupuje na tom istom súde v rôznych veciach opätovne, pričom ak pri skúmaní miestnej príslušnosti súd zistil, že nie je miestne príslušný, bolo jeho povinnosťou neodkladne postúpiť vec tomu súdu, v ktorého prospech svedčili ustanovenia o miestnej príslušnosti. Spor o príslušnosť nastal vtedy ak súd, ktorému bola vec postúpená sa nepovažoval za miestne príslušný, alebo ak postúpenie namietol ktorýkoľvek z účastníkov do 15 dní odkedy mu bolo doručené upovedomenie o postúpení. Ako vyplýva zo zistení najvyššieho súdu preskúmaním obsahu spisu Okresný súd Bratislava I postupujúci vec Okresnému súdu Bratislava V z dôvodu zistenia, že žalobca na tamom súde vystupuje v rôznych veciach opakovane, žalobcu o postúpení upovedomil, ktoré upovedomenie mu bolo doručené 8. októbra 2012 (č. l. 16 spisu). Zo strany Okresného súdu Bratislava V dostalo sa žalobcovi poučenie pre účastníka konania o niektorých procesných právach a povinnostiach, okrem iného aj o možnosti namietat miestnu nepríslušnosť pri prvom úkone, ktorý mu patrí (č. l. 23-25 spisu), ktoré podľa doručky, ktorá je súčasťou spisu, prevzal 17. decembra 2012. I keď z obsahu spisu nevyplýva, že by Okresný súd Bratislava I procesnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 105 ods. 3 O.s.p. (namietat postúpenie do 15 dní od doručenia upovedomenia o postúpení) splnil, zo spisu je zrejmé, že žalobca o postúpení mal vedomosť. Bolo by neefektívne považovať prípadné nedodržanie uvedeného poučenia súdom prvej inštancie za tzv. znátočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP najmä za situácie keď žalobca miestnu nepríslušnosť Okresného súdu Bratislava V počas konania pred súdom prvej inštancie nenamietal, ničím ani nenaznačil, že nesúhlasí s tým, aby o jeho veci konal a rozhodoval Okresný súd Bratislava V a nesprávnosť uvedeného postupu v odvolaní vôbec nenamietal (nijako totiž nebýval proti tomu, že Okresný súd Bratislava V vystupoval a konal ako nie kompetentný súd). Za tohto stavu skúmanie miestnej príslušnosti zo strany nadriadeného súdu preto neprichádzalo v úvahu, preto sa predmetná námietka žalobcu javí len ako účelová.

16. Podľa najvyššieho súdu žalobca nenáležite vytýka odvolaciemu súdu, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku mu, resp. jeho zástupcovi neoznámil aj elektronickými prostriedkami.

17. Podľa § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

18. Z gramatického a sémantického výkladu ustanovenia § 219 ods. 3, druhá veta CSP nepochybne

vyplýva, že súd oznámi strane miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami (len) ak o to strana požiada. Zo spisu súdu prvej inštancie nevyplýva, že by žalobca výslovne požiadal o oznámenie času a miesta verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami; to netvrdí ani sám žalobca v dovolaní. K tomu, aby súd bol povinný splniť povinnosť podľa § 219 ods. 3, druhá veta CSP nepostačuje, ak strana v komunikácii so súdom (len) uvádza okrem svojej adresy bydliska aj svoju elektronickú adresu.

19. Pokiaľ žalobca v dovolaní vymedzuje dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP aj vadou v právnom posúdení veci, robí tak nedôvodne. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017.

20. Dovolací súd v súvislosti s námietkou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch inštancií odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016 (dovolanie bolo podané 24. októbra 2017), ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Dovolaním napadnuté rozhodnutia dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, podávajú jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétného problému, vysvetľujú svoje argumenty, ktoré ich viedli k definitívnemu záveru o zamietnutí podaného návrhu (jeho správnosťou s a dovolací súd nezaoberal). Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

21. Prijaté právne závery odvolacieho súdu a rovnako i súdu prvej inštancie sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 157 ods. 2 O.s.p. a § 387 ods. 1 a 2 CSP. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd a rovnako súd prvej inštancie neodôvodnili svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

22. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

23. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.